

Ársreikningur 2018

A-deild LSR

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins

Engjateigi 11

105 Reykjavík

550197-3409

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra.....	2-6
Áritun óháðs endurskoðanda.....	7-8
Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris.....	9
Efnahagsreikningur.....	10
Sjóðstreymi.....	11
Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu.....	12
Skýringar.....	13-33
Kennitölur - Fimm ára yfirlit.....	34
Viðauki I - Deildaskipt yfirlit LSR.....	35-38

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Starfsemi sjóðsins

A-deild LSR starfar samkvæmt lögum nr. 1/1997 um LSR, lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, samþykktum sem settar hafa verið um starfsemi sjóðsins og öðrum reglum sem um lífeyrissjóði gilda. Stjórnin hefur einnig samþykkt margvíslegar reglur sem gilda um starfsemi sjóðsins. Hlutverk sjóðsins er:

- Að greiða sjóðfélögum lífeyri.
- Að tryggja sjóðfélaga fyrir tekjumissi í kjölfar örorku og stuðla að fjárhagslegu öryggi maka og barna við andlát sjóðfélaga.
- Að taka við iðgjöldum og varðveita upplýsingar um réttindi sjóðfélaga.
- Að ávaxta fjármuni sjóðsins með sem bestum hætti með hliðsjón af fjárfestingarstefnu að teknu tilliti til áhættu.

LSR er starfræktur í þremur deildum og er hver deild með aðskilinn fjárhag. Deildir sjóðsins eru: A-deild, B-deild og Séreign LSR. Deildaskipt yfirlit LSR er að finna í viðauka I.

Eignir og ávöxtun

Hrein eign til greiðslu lífeyris nam 607.067 milljónum kr. í árslok 2018 samanborið við 555.130 milljónir kr. árið áður. Aukning eigna nam 52 milljörðum kr. milli ára.

Nafnávöxtun á árinu 2018 var 5,2% sem samsvarar 1,9% raunávöxtun. Hrein raunávöxtun þ.e. raunávöxtun þegar rekstrarkostnaður hefur verið dreginn frá hreinum fjárfestingartekjum var 1,8%. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára er 4,8%, síðustu 10 ára 4,4% og frá stofnun sjóðsins árið 1997 hefur meðaltalið verið 3,4%.

Iðgjaldagreiðslur og fjöldi sjóðfélaga

Á árinu 2018 námu lögbundin iðgjöld 30.313 milljónum kr. samanborið við 27.612 milljónir kr. árið áður. Virkir sjóðfélagar, þ.e. sjóðfélagar sem greiða iðgjöld til sjóðsins að meðaltali í hverjum í mánuði, voru 26.495 á árinu 2018 samanborið við 25.402 á árinu 2017. Í árslok 2018 áttu 66.284 sjóðfélagar réttindi hjá sjóðnum.

Lífeyrisgreiðslur og fjöldi lífeyrisþega

Á árinu 2018 námu greiðslur til lífeyrisþega 7.278 milljónum kr. samanborið við 5.934 milljónir kr. árið áður. Meðalfjöldi lífeyrisþega var 7.177 á árinu 2018 samanborið við 6.125 á árinu 2017.

Fjárfestingartekjur og rekstrarkostnaður

Hreinar fjárfestingartekjur námu 29.543 milljónum kr. samanborið við 36.197 milljónir kr. árið áður. Rekstrarkostnaður sjóðsins, þ.e. skrifstofu- og stjórnunarkostnaður, nam 698 milljónum kr. samanborið við 502 milljónir kr. árið áður. Rekstrarkostnaður í hlutfalli af meðalstöðu eigna var 0,12% á árinu 2018 en var 0,10% árið áður. Stöðugildi hjá LSR voru 49,7 á árinu 2018 og hlutdeild A-deildar voru 26,7 stöðugildi. Hlutdeild A-deildar í launakostnaði LSR nam 300 milljónum kr. af heildarfjárhæð launa og 83 milljónum kr. af launatengdum gjöldum. Sjá nánari upplýsingar í skýringu 6.

Sjóðfélagalán

Sjóðurinn lánar sjóðfélögum gegn veði í fasteign. Mikil aukning var í lánum til sjóðfélaga á árinu 2018 en útlán ársins námu alls 38.626 milljónum kr. samanborið við 28.360 milljónir kr. árið áður. Uppgreiðslur námu 7.796 milljónum kr. á árinu 2018 og voru nettó útlán því 30.831 milljón kr. Fjöldi útlána var 1.762 á árinu 2018. Í lok ársins voru eftirstöðvar sjóðfélagalána 92.683 milljónir kr. og fjöldi útistandandi lána 7.139.

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Tryggingafræðileg úttekt og staða lífeyrisaukasjóðs

Tryggingafræðileg úttekt miðað við árslok 2018 sýnir að heildareignir sjóðsins voru 3,5% lægri en heildarskuldbindingar hans samanborið við 2,3% í árslok 2017. Heildarstaða sjóðsins versnar um 13.776 milljónir kr. milli ára eða um 1,2 prósentustig. Versnandi staða sjóðsins milli ára er fyrst og fremst til kominn vegna þess að ávöxtun sjóðsins var lægri á árinu 2018 en langtímaforsendur í tryggingafræðilegri athugun gera ráð fyrir.

Eignir lífeyrisaukasjóðs voru 108.020 milljónir kr. í árslok 2018 en hlutverk hans er að fjármagna muninn milli jafnrar réttindaávinnslu og 65 ára lífeyristökualdurs annars vegar og aldurstengdrar réttindaávinnslu og 67 ára lífeyristökualdurs hins vegar. Þetta gildir um tiltekinn hóp sjóðfélaga að uppfylltum ákveðnum skilyrðum. Á árinu 2018 voru 7.590 milljónir kr. teknar úr lífeyrisaukasjóði vegna framangreinds. Á móti ávaxtaðist sjóðurinn um 5.420 milljónir kr. Skuldbindingar vegna framtíðargreiðslna úr lífeyrisaukasjóði voru 116.338 milljónir kr.

Í forsendum tryggingafræðilegrar úttektar er miðað við að ávöxtun eigna sjóðsins á næstu áratugum verði 3,5% umfram hækkun vísitölu neysluverðs. Nánari upplýsingar um tryggingafræðilega stöðu má sjá í sérstöku yfirliti og í skýringu 14.

Stjórnarhættir og áhættustýring

LSR leggur áherslu á góða stjórnarhætti. Í stefnuyfirlýsingu sjóðsins segir; LSR tileinkar sér ábyrga starfshætti, með vönduð vinnubrögð, fagmennsku og frumkvæði að leiðarljósi. Sjóðurinn leggur áherslu á fyrirmyndarþjónustu og öfluga upplýsingatækni. Þannig verður LSR traustur lífeyrissjóður og sjóðfélögum örugg samfylgd.

Stjórn sjóðsins er skipuð átta einstaklingum. Fjármála- og efnahagsráðherra skipar fjóra stjórnarmenn, stjórn BSRB skipar tvo, stjórn BHM einn og stjórn KÍ einn. Stjórnin ber ábyrgð á starfsemi sjóðsins í samræmi við lög um lífeyrissjóði, reglugerðir settar samkvæmt þeim og samþykktir sjóðsins.

Stjórn sjóðsins ræður framkvæmdastjóra, ákveður laun hans, gengur frá starfslýsingu hans og setur honum erindisbréf. Framkvæmdastjóri annast daglegan rekstur sjóðsins í umboði stjórnar.

Endurskoðunarnefnd er undirnefnd stjórnar og er hún skipuð til eins árs í senn. Hún starfar í samræmi við IX. kafla laga um ársreikninga nr. 3/2006. Nefndin hefur eftirlit með vinnuferli við gerð reikningsskila, tilhögun innra eftirlits og aðferðum við áhættumat í því skyni að auka trúverðugleika í starfsemi sjóðsins.

Stjórn sjóðsins hefur samþykkt sérstaka stjórnarháttayfirlýsingu og er henni ætlað að styðja við góða og ábyrga stjórnarhætti. Með góðum stjórnarháttum í starfsemi LSR er lagður grunnur að traustum samskiptum stjórnenda og starfsmanna sjóðsins við sjóðfélaga, launagreiðendur og ábyrgðaraðila sjóðsins. Með góðum stjórnarháttum er stuðlað að gagnsæi í starfsemi sjóðsins. Við mótun stjórnarháttanna hafa stjórnendur og stjórn sjóðsins litið til og haft til hliðsjónar almenn viðurkennd sjónarmið og leiðbeiningar um góða stjórnarhætti fyrirtækja.

Stjórn sjóðsins hefur jafnframt sett sér sérstakar starfsreglur. Í starfsreglunum er fjallað um starfsemi, skipan og verkvið stjórnar. Í starfsreglunum er m.a. litið til samþykktar sjóðsins og laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Sérstaklega er litið til þeirra ákvæða er lúta að stjórnarháttum lífeyrissjóða og hæfi. Stjórnarháttayfirlýsingin og starfsreglur stjórnar eru aðgengilegar á vef sjóðsins ásamt fleiri innri reglum sem sjóðurinn hefur sett sér. Hér að neðan er að finna yfirlit yfir helstu reglur, leiðbeiningar og gögn um stjórnarhætti sem lífeyrissjóðurinn fylgir. Neðangreindur listi er þó ekki tæmandi heldur settur fram til upplýsinga. Lög, reglur og leiðbeinandi tilmæli FME eru m.a. aðgengileg á vef FME.

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Lög:

- Lög nr. 1/1997 um LSR.
- Lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

Reglugerðir og reglur:

- Reglugerð um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða nr. 590/2017.
- Reglur um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 335/2015.
- Reglur um framkvæmd hæfismats framkvæmdastjóra og stjórnarmanna lífeyrissjóða nr. 180/2013.
- Reglur um endurskoðunardeildir og sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila lífeyrissjóða nr. 577/2012.
- Reglugerð um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila séreignarsparnaðar nr. 916/2009, með síðari breytingum.
- Reglugerð um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 391/1998.

Leiðbeinandi tilmæli FME:

- Leiðbeinandi tilmæli um útvistun hjá eftirlitsskyldum aðilum nr. 6/2014.
- Leiðbeinandi tilmæli um upplýsingakerfi eftirlitsskyldra aðila nr. 2/2014.
- Leiðbeinandi tilmæli um hæfi lykilstarfsmanna nr. 3/2010.

Innri reglur LSR:

- Hluthafastefna LSR.
- Reglur LSR um hlutverk stjórnar, framkvæmdastjóra og annarra starfsmanna við ávöxtun eigna sjóðsins.
- Reglur um upplýsingagjöf til stjórnar LSR um rekstur.
- Samþykktir LSR.
- Siða- og samskiptareglur LSR.
- Starfsreglur endurskoðunarnefndar.
- Starfsreglur stjórnar LSR.
- Stjórnarháttayfirlýsing LSR.
- Verklagsreglur LSR um verðbréfavíðskipti lífeyrissjóðsins, stjórnar hans og starfsmanna.
- Verklagsreglur um hæfi lykilstarfsmanna LSR.

Stjórn sjóðsins setur fjárfestingastefnu fyrir sjóðinn en í henni eru tilgreindar megináherslur sem unnið er eftir við ávöxtun á fjármunum hans. Þá hefur stjórn sjóðsins samþykkt áhættustefnu en áhættustýring hjá sjóðnum byggir á framangreindri reglugerð um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða. Markmið áhættustefnunnar er að auka öryggi í starfsemi sjóðsins með því að greina, fylgjast með og takmarka áhættu í rekstri sjóðsins. Áhættan nær bæði til atvika sem lúta að eignum og skuldbindingum sjóðsins sem og rekstrarlegum þáttum. Nánari umfjöllun um áhættuþætti sem hafa verið skilgreindir í starfsemi sjóðsins, áhættustýringu og áhættustefnu má sjá í skýringu 17.

Áhættustefnan er eitt af lykilverkfærum stjórnar við að uppfylla skyldur sínar gagnvart sjóðnum. Henni er beitt samhliða fjárfestingarstefnu sjóðsins og stuðlar hún að því að lífeyrissjóðurinn nái settum markmiðum með ásættanlegri áhættu í starfsemi sinni með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum.

Eitt af verkefnum stjórnar er að móta innra eftirlit lífeyrissjóðsins og skjalfesta eftirlitsferla. Allir helstu ferlar í starfseminni hafa verið skjalfestir og hlutverk skilgreind. Lögð er áhersla á að greina helstu áhættuþætti og hefur sjóðurinn innleitt virkt eftirlit til að draga úr áhættu og villum.

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Ófjárhagslegar upplýsingar

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins (LSR) telst eining tengd almannahagsmunum skv. lögum um ársreikninga nr. 3/2006. Meginhlutverk lífeyrissjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri. Um lífeyrissjóðinn, uppbyggingu og hlutverk gilda sérstök lög, lög nr. 1/1997, en auk framangreindra sérlaga um lífeyrissjóðinn gilda almenn lög um lífeyrissjóði nr. 129/1997.

LSR skal ekki hafa með höndum aðra starfsemi en þá sem nauðsynleg er til að taka við og ávaxta iðgjöld og greiða lífeyri. LSR hefur sett sér sérstakar starfsreglur stjórnar. Er þar m.a. kveðið á um að stjórnarmenn og framkvæmdastjóri skulu ekki taka sæti í stjórnnum fyrirtækja í umboði sjóðsins eða sitja í stjórnnum fyrirtækja sem sjóðurinn fjárfestir í. Það sama á við um starfsmenn sjóðsins. Starfsmenn sjóðsins geta þó tekið sæti í stjórnnum, fjárfestingarráðum og ráðgjafarráðum fyrirtækja sem stofnuð eru til að sinna sérstökum þáttum í starfsemi sjóðsins eða fyrirtækjum, sem sjóðurinn á hlut í, og hafa eingöngu fjárvörslu og fjármálaumsýslu að markmiði.

Í starfsreglunum er kveðið á um að stjórnarmenn megi ekki gera ráðstafanir sem eru til þess að afla ákveðnum sjóðfélögum, fyrirtækjum eða öðrum ótilhlýðilegra hagsmuna umfram aðra aðila eða á kostnað sjóðsins.

LSR hefur einnig sett sér siða- og samskiptareglur sem gilda fyrir stjórnarmenn og starfsmenn. Umsjón fjármuna og eignastýring felur í sér samskipti við aðila á fjármáلامarkaði og útgefendur fjármálagerna. Með reglunum er lögð áhersla á að starfsmenn sjóðsins byggji samskipti við aðila á fjármáلامarkaði og útgefendur fjármálagerna á almennum grunnreglum sem tryggi gott viðskiptasiðferði á sama tíma og hafi hagsmuni sjóðfélaga að leiðarljósi. Til viðbótar við framangreindar reglur hefur sjóðurinn sett sér sérstakar reglur sem gilda um verðbréfavíðskipti stjórnarmanna og starfsmanna. Framangreindum reglum er ætlað að koma í veg fyrir hagsmunaárekstra í starfsemi lífeyrissjóðsins og vera vakandi fyrir öllum tengslum sem geta leitt til þeirra. Í reglunum er kveðið á um að stjórnarmenn og starfsmenn skulu ekki taka þátt í meðferð máls ef aðstæður er til þess fallnar að draga óhlutrægni í efa.

Sjóðurinn vinnur samkvæmt eigin jafnréttisáætlun og starfar í samræmi við lög um jafnan rétt kvenna og karla nr. 10/2008. Sérstök starfsmannastefna gildir innan sjóðsins. Starfsmannastefnunni er m.a. ætlað að vera hvatning jafnt fyrir starfsmenn og stjórnendur til þess að skapa faglegt, skemmtilegt, krefjandi og fjölskylduvænt vinnuumhverfi.

LSR gerir kröfu til þess að fyrirtæki sem sjóðurinn fjárfestir í sýni ábyrgð gagnvart samfélagslegum gildum, umhverfismálum og að starfað sé í samræmi við viðurkenndar leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja. LSR hvetur fyrirtæki til að huga að umhverfismálum, t.d. með því að setja umhverfisstefnu sem starfað er eftir og birt hluthöfum. Hefur sjóðurinn sett sérstaka hluthafastefnu hvað framangreint varðar. Framkvæmdastjóri skal kynna hluthafastefnu sjóðsins fyrir þeim einstaklingum sem fyrirhugað er að gera tillögu um til stjórnarsetu til að ganga úr skugga um hvort þeir telji sig geta starfað í anda stefnunnar. LSR hefur jafnframt um árabíl verið aðili að reglum Sameinuðu þjóðanna um ábyrgar fjárfestingar (Principles for Responsible Investment). Með ábyrgum fjárfestingum eru umhverfismál, samfélagsmál og stjórnarhættir lögð til grundvallar við mat og ákvörðun á fjárfestingum.

Framtíðarhorfur og atburðir eftir lok reikningsárs

Á komandi árum mun lífeyrissjóðurinn hafa áfram að höfuðmarkmiði að ávaxta eignir innan ramma laga og fjárfestingarstefnu sjóðsins í þeim tilgangi að standa undir lífeyrisskuldbindingum og hámarka réttindi sjóðfélaga.

Tryggingafræðileg staða sjóðsins miðað við árslok 2018 var reiknuð með sömu forsendum og undanfarin ár. Staða sjóðsins er innan skilgreindra marka og er hann fær um að standa við skuldbindingar sínar gagnvart sjóðfélögum í framtíðinni. Tryggingafræðingur sjóðsins hefur gert bráðabirgðaútreikninga á stöðu sjóðsins þar sem byggt er á raunverulegri örorkutíðni og dánartíðni sjóðfélaga í stað þess að horfa til allra landsmanna eins og nú er gert. Samkvæmt þeim útreikningum væri staðan heldur lakari, en þó innan skilgreindra marka.

Greidd iðgjöld til sjóðsins á árinu 2018 voru rúmlega fjórfalt hærrí en lífeyrisgreiðslur. Innflæði í sjóðinn er því mikið og má segja að hann sé í uppbyggingarfasa. Erlendar fjárfestingar námu 27,4% af eignum um síðustu áramót en skv. fjárfestingarstefnu sjóðsins er miðað við að hlutfall erlendra verðbréfa geti verið allt að 40%. Stór hluti af innflæði í sjóðinn mun því fara í erlendar fjárfestingar á næstu árum.

Ávöxtun á síðastliðnu ári var sveiflukennd. Í desembermánuði lækkaði markaðsvirði eigna nokkuð skarpt og munaði þar mest um lækkun á erlendri eign sjóðsins. Þessar lækkanir hafa komið til baka og vel það í ársbyrjun 2019.

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Engir atburðir hafa átt sér stað eftir lok uppgjörstímabilsins sem þarfnast leiðréttingar eða skýringar í ársreikningnum eða meðfylgjandi skýringum.

Það er álit stjórnar sjóðsins að allar upplýsingar komi fram í ársreikningnum, sem nauðsynlegar eru til að glöggva sig á stöðu hans í árslok, rekstrarárangri ársins og fjárhagslegri þróun. Stjórn og framkvæmdastjóri sjóðsins staðfesta hér með ársreikninginn með undirritun sinni.

Reykjavík, 3. apríl 2019

Í stjórn LSR

Unnur Pétursdóttir, formaður stjórnar

Gunnar Björnsson, varaformaður stjórnar

Árni Stefán Jónsson

Áslaug María Friðriksdóttir

Guðrún Ögmundsdóttir

Ragnar Þór Pétursson

Viðar Helgason

Þórveig Þormóðsdóttir

Framkvæmdastjóri

Haukur Hafsteinsson

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og sjóðfélaga Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning A-deildar LSR fyrir árið 2018. Ársreikningurinn hefur að geyma yfirlit yfir breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning þann 31. desember 2018, yfirlit um sjóðstreymi, yfirlit um tryggingafræðilega stöðu A-deildar LSR, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu sjóðsins á árinu 2018, efnahag hans 31. desember 2018 og breytingu á handbæru fé á árinu 2018, í samræmi við lög og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda. Við erum óháð sjóðnum í samræmi við alþjóðlegar siðareglur fyrir endurskoðendur (IESBA Code) og viðeigandi settar siðareglur á Íslandi og höfum uppfyllt önnur ákvæði þeirra. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflagð nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri sjóðsins eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins ber stjórn og framkvæmdastjóra að meta rekstrarhæfi sjóðsins og eftir því sem við á, skýra frá þeim atriðum sem varða rekstrarhæfið og notkun forsendunnar um áframhaldandi rekstrarhæfi, nema ætlunin sé að leysa upp sjóðinn eða hætta starfsemi hans, eða ef enginn annar raunhæfur valkostur er í stöðunni.

Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar. Nægjanleg víska er mikil víska, en ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær, einar og sér eða samanlagðar, gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda ársreikningsins.

Við endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggjum við á faglegri dómgreind og beitum ávallt faglegri tortryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

- Við greinum og metum hættur á verulegum skekkjum í ársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals, misvísandi framsetningu ársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.
- Við öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að hanna viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits sjóðsins.
- Við metum hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru, og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.

Áritun óháðs endurskoðanda

- Við ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun okkar. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi sjóðsins.
- Við metum í heild sinni hvort framsetning og uppbygging ársreikningsins, þ.m.t. innihald og skýringar, gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem koma upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti sem fram koma við endurskoðunina, eftir því sem við á.

Við höfum einnig lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur síðareglna um óhæði og upplýsum um öll tengsl eða önnur atriði sem raunhæft er að ætla að gætu mögulega haft áhrif á óhæði okkar og eftir því sem við á, til hvaða varúðarráðstafana við höfum gripið til að tryggja óhæði okkar.

Reykjavík, 24. apríl 2019

Árni S. Snæbjörnsson
Löggiltur endurskoðandi

Ernst & Young ehf.
Borgartúni 30
105 Reykjavík

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris

	Skýr.	2018	2017
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		7.810.144	7.131.027
Iðgjöld launagreiðenda		22.518.177	20.502.482
Réttindaflutningar og endurgreiðslur		(14.833)	(21.788)
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði		244.345	216.809
		<u>30.557.833</u>	<u>27.828.529</u>
Lífeyrir			
Heildarfjárhæð lífeyris	3.1	7.278.160	5.934.302
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	3.2	197.912	181.067
		<u>7.476.072</u>	<u>6.115.369</u>
Hreinar fjárfestingartekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	4.1	4.812.865	15.827.066
Hreinar tekjur af skuldabréfum	4.2	22.198.582	20.515.447
Vaxtatekjur og gengismunur af handbæru fé		2.803.341	(34.427)
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		2.308	3.092
Fjárfestingargjöld	5	(273.950)	(115.393)
		<u>29.543.146</u>	<u>36.195.785</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	6	687.809	501.686
Önnur gjöld		151	0
		<u>687.960</u>	<u>501.686</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		51.936.946	57.407.259
Hrein eign frá fyrra ári		<u>555.129.959</u>	<u>497.722.700</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		<u>607.066.905</u>	<u>555.129.959</u>

Efnahagsreikningur

	Skýr.	2018	2017
Eignir			
Fjárfestingar	9,15		
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	7	229.554.738	187.147.871
Skuldabréf	8	359.954.798	334.142.800
Fullnustueignir		0	110.131
		<u>589.509.536</u>	<u>521.400.803</u>
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendum		2.277.386	2.161.266
Aðrar kröfur	10	86.866	2.660.261
		<u>2.364.252</u>	<u>4.821.528</u>
Ýmsar eignir			
Varanlegir rekstrarfjármunir	11	446.892	443.521
Handbært fé		15.149.161	28.739.787
		<u>15.149.161</u>	<u>28.739.787</u>
Eignir samtals		<u>607.469.840</u>	<u>555.405.639</u>
Skuldir			
Áfallin lífeyrisskuldbinding	12	101.541	83.221
Aðrar skuldir	13	301.394	192.458
Skuldir samtals		<u>402.935</u>	<u>275.680</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		<u>607.066.905</u>	<u>555.129.959</u>
Skuldbindingar utan efnahags	14		
Áhættuþættir í starfsemi, áhættustýring og áhættustefna	17		
Kennitölur	18		

Sjóðstreymi

	2018	2017
Inngreiðslur		
Iðgjöld	30.438.421	27.456.482
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	557.290	895.810
Aðrar inngreiðslur	129.886	100.318
	<u>31.125.597</u>	<u>28.452.611</u>
Útgreiðslur		
Lífeyrir	7.447.723	6.091.534
Rekstrarkostnaður	601.118	494.268
Fjárfesting í rekstrarfjármunum	21.954	831
Aðrar útgreiðslur	151.847	391.662
	<u>8.222.642</u>	<u>6.978.295</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	<u>22.902.955</u>	<u>21.474.315</u>
Fjárfestingarhreyfingar		
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	2.122.069	1.581.566
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(55.807.005)	(31.442.120)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	15.931.853	15.633.613
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	36.938.127	30.545.360
Keypt skuldabréf	(71.673.148)	(67.834.397)
Seld skuldabréf	33.636.033	26.894.885
Yfirteknar fullnustueignir	0	(113.289)
Seldar fullnustueignir	112.497	104.266
Innborgaðar tekjur vegna fullnustueigna	0	600
Gjöld vegna fullnustueigna	(2.366)	(7.087)
	<u>(38.741.939)</u>	<u>(24.636.603)</u>
Breyting á handbæru fé	(15.838.985)	(3.162.288)
Gengismunur af handbæru fé	2.248.359	(905.219)
Handbært fé í upphafi árs	28.739.787	32.807.293
Handbært fé í lok árs	<u>15.149.161</u>	<u>28.739.787</u>

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu 31. desember 2018

Eignir	Skýr.	2018		
		Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris		607.066.905	0	607.066.905
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(7.268.141)	0	(7.268.141)
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(1.824.349)	0	(1.824.349)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(4.584.661)	0	(4.584.661)
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar		(4.792.907)	(8.187.321)	(12.980.228)
Núvirði framtíðariðgjalda		0	363.262.001	363.262.001
Eignir samtals		<u>588.596.847</u>	<u>355.074.680</u>	<u>943.671.527</u>

Skuldbindingar

Ellilífeyrir		442.962.839	426.395.304	869.358.143
Örorkulífeyrir		37.917.837	38.863.782	76.781.620
Makalífeyrir		13.772.305	14.176.905	27.949.211
Barnalífeyrir		675.710	2.768.020	3.443.730
Skuldbindingar samtals		<u>495.328.691</u>	<u>482.204.012</u>	<u>977.532.703</u>

Eignir umfram skuldbindingar	14	<u>93.268.156</u>	<u>(127.129.333)</u>	<u>(33.861.177)</u>
------------------------------------	----	-------------------	----------------------	---------------------

Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok		18,8%	-26,4%	-3,5%
--	--	-------	--------	-------

Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun		23,0%	-27,2%	-2,3%
---	--	-------	--------	-------

Eignir	Skýr.	2017		
		Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris		555.129.959	0	555.129.959
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(4.657.847)	0	(4.657.847)
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(2.729.507)	0	(2.729.507)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(4.120.646)	0	(4.120.646)
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar		(3.640.473)	(6.440.935)	(10.081.409)
Núvirði framtíðariðgjalda		0	330.862.544	330.862.544
Eignir samtals		<u>539.981.486</u>	<u>324.421.609</u>	<u>864.403.095</u>

Skuldbindingar

Ellilífeyrir		391.792.135	394.560.021	786.352.155
Örorkulífeyrir		34.233.979	35.387.128	69.621.107
Makalífeyrir		12.232.760	13.078.563	25.311.323
Barnalífeyrir		613.606	2.590.265	3.203.872
Skuldbindingar samtals		<u>438.872.480</u>	<u>445.615.977</u>	<u>884.488.457</u>

Eignir umfram skuldbindingar	14	<u>101.109.006</u>	<u>(121.194.368)</u>	<u>(20.085.362)</u>
------------------------------------	----	--------------------	----------------------	---------------------

Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok		23,0%	-27,2%	-2,3%
--	--	-------	--------	-------

Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun		27,2%	-23,6%	2,8%
---	--	-------	--------	------

1. Almennar upplýsingar um sjóðinn

A-deild LSR tók til starfa árið 1997. Lífeyrissjóðurinn starfar á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og laga nr. 1/1997 um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins. Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri í samræmi við samþykktir sjóðsins og með hliðsjón af lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

2. Reikningsskilaaðferðir

2.1 Grundvöllur reikningsskila

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög nr. 3/2006 um ársreikninga og reglur Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða.

2.2 Starfrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Ársreikningurinn er settur fram í þúsundum íslenskra króna, sem er bæði starfrækslugjaldmiðill og framsetningargjaldmiðill lífeyrissjóðsins.

2.3 Mat og ákvarðanir

Við gerð reikningsskila þurfa stjórnendur að meta ýmis atriði og gefa sér forsendur um mat á eignum, skuldum, tekjum og gjöldum. Þó svo mat þetta sé samkvæmt bestu vitund stjórnenda geta raunveruleg verðmæti þeirra liða sem þannig eru metnir reynst önnur en niðurstaða samkvæmt matinu.

Mat og forsendur eru endurskoðaðar reglulega og eru áhrifin af breytingum færð á því tímabili sem breyting er gerð og jafnframt á síðari tímabilum ef breytingin hefur áhrif á þau.

Stjórnendur hafa gefið sér forsendur um og lagt reikningshaldslegt mat á eftirfarandi liði sem hafa veruleg áhrif á ársreikning lífeyrissjóðsins:

- i) Stigskipting gangvirðis, sjá skýringu 16.2.
- ii) Tryggingafræðileg staða, sjá skýringu 14.

2.4 Iðgjöld og réttindi

Við mat á óinnheimtum iðgjöldum í árslok er m.a. stuðst við upplýsingar um iðgjaldaskil sem hafa átt sér stað eftir lok reikningsársins. Áætluð óinnheimt iðgjöld í árslok eru færð til eignar sem krafa á launagreiðendur.

Iðgjald til sjóðsins er 15,5% af heildarlaunum þar sem sjóðfélaginn greiðir 4% iðgjald og launagreiðandinn 11,5%. Ávinnsla réttinda er aldurstengd en tiltekinn hópur sjóðfélaga á þó rétt á jafnri ávinnslu skv. eldra fyrirkomulagi, að uppfylltum ákveðnum skilyrðum.

Réttur til töku ellilífeyris er ekki háður starfslokum heldur er þar almenn heimild til að hefja töku lífeyris milli 60 og 80 ára aldurs. Viðmiðunaraldur lífeyristöku er 65 ár hjá þeim sem eiga rétt á jafnri réttindaávinnslu en 67 ár hjá þeim sem eru í aldurstengdri réttindaávinnslu. Þá er heimilt að taka hálfan lífeyri frá 60 ára til 80 ára aldurs.

2.5 Hreinar fjárfestingartekjur

Undir þennan lið eru færðar allar fjárfestingartekjur sjóðsins að frádregnum öllum fjárfestingargjöldum.

Viðskipti í öðrum myntum en íslenskum krónum eru umreiknuð yfir í íslenskar krónur á gengi viðskiptadags. Gengismunur sem myndast við greiðslu og innheimtu krafna er færður í yfirliti um breytingu á hreinni eign sem og áfallinn gengismunur á eignir í árslok.

Skýringar

a) Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í hlutabréfum og hlutdeildarskírteinum að frádregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en þeirra sem greint er frá í skýringu 5 um fjárfestingargjöld.

Undir þennan lið falla arðgreiðslur, söluhagnaður og sölutap sem og breytingar á gangvirði.

Arður er tekjufærður þegar ákvörðun aðalfundar um arðgreiðslu í viðkomandi félögum liggur fyrir. Í skýringu 4.1 má sjá breytingar á gangvirði 20 stærstu fjárfestinga sjóðsins í félögum og sjóðum.

b) Hreinar tekjur af skuldabréfum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í skuldabréfum að frádregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en þeirra sem greint er frá í skýringu nr. 5 um fjárfestingargjöld.

Hér eru færðar vaxtatekjur, verðbætur og lántökugjöld af sjóðfélagalánum, hagnaður og tap af sölu skuldabréfa, breytingar á gangvirði til hækkunar og lækkunar og hliðstæðar tekjur og gjöld.

Hér undir er einnig færð varúðarniðurfærsla skuldabréfa vegna tapsáhættu sem er fyrir hendi á reikningsskiladegi.

c) Aðrar fjárfestingartekjur

Undir liðinn aðrar fjárfestingartekjur falla m.a. tekjur af fullnustueignum lífeyrissjóðsins.

d) Fjárfestingargjöld

Hér eru færð fjárfestingargjöld og þóknanir til fjármálfyrirtækja og sjóða um sameiginlega fjárfestingu vegna umsýslu og stjórnunar á fjárfestingum sjóðsins. Í skýringu nr. 5 er greint frá áætluðum og reiknuðum fjárfestingargjöldum vegna fjárfestinga sjóðsins í innlendum og erlendum verðbréfasjóðum og sjóðum um sameiginlega fjárfestingu.

2.6 Rekstrarkostnaður

Allur skrifstofu- og stjórnunarkostnaður lífeyrissjóðsins fellur undir rekstrarkostnað, þ.m.t. launakostnaður starfsmanna sjóðsins. Kostnaðurinn er færður til gjalda þegar hann fellur til. Sjá nánar í skýringu 6.

2.7 Fjárfestingar

Fjárfestingar eru fjármálagerningar samkvæmt skilgreiningu laga um verðbréfiðskipti nr. 108/2007. Fjárfestingar sjóðsins samanstanda af eignarhlutum í félögum og sjóðum, skuldabréfum, bundnum bankainnistæðum, fjárfestingum í íbúðarhúsnæði og öðrum fjárfestingum.

Stjórnendur ákvarða flokkun fjárfestinga þegar þær eru færðar í upphafi.

a) Matsaðferðir fjárfestinga

Fjármálagerningar, aðrir en útlán til sjóðfélaga og skuldabréf sem haldin eru til gjalddaga, eru metnir á gangvirði í samræmi við settar reikningsskilareglur. Útlán til sjóðfélaga og skuldabréfaeign, sem sjóðurinn tilgreinir að haldið verði til gjalddaga, eru færð á afskrifuðu kostnaðarverði miðað við upphaflega ávöxtunarkröfu og aðferð virkra vaxta.

Gangvirði fjármálagerninga sem skráðir eru á skipulegum verðbréfamarkaði er markaðsverð í árslok en gangvirði annarra fjárfestinga (óskráðra) í þessum flokki byggist á verðmatsaðferðum sem lýst er í skýringu 16. Í þeirri skýringu eru jafnframt upplýsingar um stigskiptingu gangvirðis samkvæmt verðmatsaðferðum.

b) Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Þessi flokkur fjárfestinga er færður á gangvirði.

Skýringar

c) Skuldabréf

Undir skuldabréf eru færð öll skuldabréf, bæði verðbréf sem eru á afskrifuðu kostnaðarverði og gangvirði. Undir þennan flokk falla jafnframt útlán. Skuldabréf og útlán eru færð með áföllnum vöxtum, verðbótum og gengismun í árslok. Verðbætur miðast við viðeigandi vísitölu næsta mánaðar eftir lok reikningsárs. Í skýringu 8 er gerð nánari grein fyrir skiptingu skuldabréfa eftir reikningshaldslegri meðhöndlun.

d) Niðurfærsla skuldabréfa og útlána

Við mat á útlánnum og skuldabréfum sem færð eru á afskrifuðu kostnaðarverði er tekið tillit til þeirrar tapsáhættu sem kann að vera fyrir hendi á reikningsskiladegi í samræmi við settar reikningsskilareglur. Varúðarframlög vegna tapsáhættunnar eru færð á niðurfærslureikning sem dreginn er frá stöðu skuldabréfa og útlána til sjóðfélaga í árslok.

2.8 Kröfur

Kröfur eru færðar á gangvirði við upphaflega skráningu í bókhald. Á hverjum reikningsskiladegi eru kröfur metnar með hliðsjón af tapsáhættu og fært í afskriftarreikning samkvæmt niðurstöðu slíks mats. Afskriftin er dregin frá viðkomandi lið í efnahagsreikningi og gjaldfærð undir önnur gjöld í yfirliti um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris.

2.9 Varanlegir rekstrarfjármunir og óefnislegar eignir

Fasteignir og aðrir varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum. Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af kostnaðarverði og greinast þannig:

- i) Fasteign 1,5%
- ii) Innréttingar og skrifstofutæki 10-15%
- iii) Tölvubúnaður 33,3%

2.10 Handbært fé

Handbært fé er fært í efnahagsreikning á kostnaðarverði. Handbært fé samkvæmt sjóðstreymi samanstandur af óbundnum bankainnistæðum í íslenskum krónum og erlendum gjaldmiðlum.

2.11 Umreikningur í íslenskar krónur

Eignir í erlendri mynt eru umreiknaðar í íslenskar krónur miðað við opinbert kaupgengi Seðlabanka Íslands í árslok.

Skýringar

3. Lífeyrir

3.1 Greiddur lífeyrir skiptist þannig:

	2018	2017
Ellilífeyrir	4.803.572	3.787.894
Örorkulífeyrir	2.152.730	1.873.235
Makalífeyrir	176.296	146.014
Barnalífeyrir	145.562	127.160
	<u>7.278.160</u>	<u>5.934.302</u>

3.2 Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris:

	2018	2017
Kostnaður vegna örorkumats	5.411	5.399
Kostnaður vegna endurhæfingar	192.501	175.668
	<u>197.912</u>	<u>181.067</u>

Skýringar

4. Hreinar fjárfestingartekjur

4.1 Hreinar tekjur af eignarhlutum í innlendum félögum og sjóðum sundurliðast þannig:

	Bókfært verð 31.12.2018	Arður	Gangvirðis- breyting	Hreinar tekjur samts 2018	Hreinar tekjur samts 2017
Marel hf.	12.254.400	175.394	1.606.776	1.782.170	2.806.115
Össur hf.	9.620.241	39.578	1.994.274	2.033.852	1.177.627
Reitir fasteignafélag hf.	6.621.854	107.565	(1.079.476)	(971.911)	(416.591)
HB Grandi hf.	6.551.280	117.936	(218.961)	(101.025)	1.264.114
Hagar hf.	5.623.688	120.627	1.298.563	1.419.190	(2.164.299)
Icelandair Group hf.	3.395.564	52.718	(1.814.971)	(1.762.253)	(2.899.861)
Íslandssjóðir, Lausafjár safn	3.004.709	0	4.948	4.948	0
Síminn hf.	2.948.616	21.281	(257.796)	(236.515)	728.124
Eimskipafélag Íslands hf.	2.751.960	82.076	(271.575)	(189.499)	(778.280)
Reginn hf.	2.332.576	0	(82.357)	(82.357)	(35.932)
Aðrar eignir	24.191.801	1.298.426	(1.684.678)	(386.252)	1.751.086
	79.296.690	2.015.601	(505.253)	1.510.347	1.432.103

Hreinar tekjur af eignarhlutum í erlendum félögum og sjóðum sundurliðast þannig:

	Bókfært verð 31.12.2018	Áhrif gjaldmiðils	Gangvirðis- breyting	Hreinar tekjur samts 2018	Hreinar tekjur samts 2017
MFS FCP Global Equity	15.035.445	1.703.799	(1.608.147)	95.652	1.977.778
Vanguard Global Stock Index	13.130.425	1.448.924	(1.282.283)	166.641	1.386.359
Schroder Global Active Value	12.988.482	961.372	(1.612.252)	(650.880)	497.490
SSgA World Index Fund	10.669.630	629.885	(1.063.531)	(433.646)	186.195
Wellington Global Quality Growth	8.662.701	942.776	(289.916)	652.860	972.251
Schroder Global Core	7.374.153	830.834	(741.860)	88.974	712.958
JP Morgan Emerging Markets Equity	7.177.134	812.725	(1.061.883)	(249.157)	393.902
Morgan Stanley AEA Global C. Portfolio	6.862.625	818.812	(1.135.957)	(317.145)	576.688
Jupiter European Growth	6.449.976	304.567	(230.094)	74.473	672.581
T. Rowe Price US Large Growth	5.622.843	555.553	195.914	751.467	997.455
Aðrar eignir	56.284.633	5.371.056	(2.247.777)	3.123.279	6.021.306
	150.258.048	14.380.304	(11.077.787)	3.302.517	14.394.963

Samtals hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum 4.812.865 15.827.066

4.2 Hreinar tekjur af skuldabréfum sundurliðast þannig:

Skuldabréf sem haldið er til gjalddaga

	Vaxtatekjur og verðbætur	Áhrif gjaldmiðils	Breyting á niðurfærslu	Samts 2018	Samts 2017
Ríkistryggð skuldabréf	6.649.807	122.168	0	6.771.975	5.980.572
Skuldabréf sveitarfélaga	948.997	0	0	948.997	711.284
Skuldabréf lánastofnana	295.573	0	37.916	333.489	294.707
Skuldabréf fyrirtækja	2.025.823	40.343	0	2.066.165	2.781.063
Sjóðfélagalán og önnur veðlán	5.312.198	0	(112.318)	5.199.881	2.488.072
	15.232.398	162.511	(74.402)	15.320.507	12.255.697

Skýringar

	Gangvirðis- breyting	Áhrif gjaldmiðils	Niðurfærsla	Samtals 2018	Samtals 2017
Skuldabréf færð á gangvirði					
Ríkistryggð skuldabréf	4.265.992	0	0	4.265.992	6.983.522
Skuldabréf sveitarfélaga	191.671	0	0	191.671	0
Skuldabréf lánastofnana	1.437.943	0	0	1.437.943	1.276.227
Skuldabréf fyrirtækja	970.954	0	0	970.954	0
Sjóðfélagalán og önnur veðlán	11.515	0	0	11.515	0
	6.878.075	0	0	6.878.075	8.259.749
Samtals tekjur af skuldabréfum	22.110.473	162.511	(74.402)	22.198.582	20.515.447

Breyting á niðurfærslu skuldabréfa greinist þannig:

	2018	2017
Niðurfærsla 1.1	844.631	646.856
Endanlega afskrifað á árinu	17.158	(206.385)
Breyting á niðurfærslu	74.402	404.160
Niðurfærsla 31.12	936.190	844.631

5. Fjárfestingargjöld

	Bein fjárfestingar- gjöld	Áætluð og reiknuð fjárfestingar- gjöld	Fjárfestingar- gjöld samtals	Heildareign í sjóðum að meðaltali á árinu	Hlutfall fjárfestingar- gjalda alls af meðaleign
Árið 2018					
Vegna innlendra fjárfestingarsjóða	0	23.308	23.308	5.095.214	0,46%
Vegna innlendra fagfjárfestingsjóða	0	191.396	191.396	11.951.042	1,60%
Vegna erlendra verðbréfasjóða	52.474	630.358	682.832	117.526.037	0,58%
Vegna erlendra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	145.126	331.748	476.873	15.925.474	2,99%
Kaup- og sölubóknanir vegna verðbréfavíðskipta	29.758	0	29.758		
Vörslubóknanir	37.052	0	37.052		
Önnur fjárfestingargjöld	9.541		9.541		
	273.950	1.176.811	1.450.761	150.497.768	0,96%

	Bein fjárfestingar- gjöld	Áætluð og reiknuð fjárfestingar- gjöld	Fjárfestingar- gjöld samtals	Heildareign í sjóðum að meðaltali á árinu	Hlutfall fjárfestingar- gjalda alls af meðaleign
Árið 2017					
Vegna innlendra fjárfestingarsjóða	0	22.762	22.762	3.950.394	0,58%
Vegna innlendra fagfjárfestingsjóða	0	171.119	171.119	12.964.979	1,32%
Vegna erlendra verðbréfasjóða	18.852	545.859	564.711	87.511.147	0,65%
Vegna erlendra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	26.375	269.989	296.364	12.387.119	2,39%
Kaup- og sölubóknanir vegna verðbréfavíðskipta	23.102	0	23.102		
Vörslubóknanir	47.064	0	47.064		
	115.393	1.009.729	1.125.123	116.813.639	0,96%

6. Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður

	2018	2017
Launakostnaður	558.752	509.274
Launatengd gjöld	154.450	129.119
Upplýsingatækni, rekstur tölvukerfa og upplýsingaveitur	188.056	142.304
Áfallin orlofsskuldbinding	69.682	0
Aðkeypt þjónusta og kynningarkostnaður	53.143	50.092
Aðkeypt varsla verðbréfa og kerfisaðgangur	42.157	35.252
Fjármálaeftirlitið, eftirlitsgjald	41.332	40.923
Húsnæðiskostnaður	36.096	20.256
Burðargjöld, birtingarkerfi og prentkostnaður	35.964	32.618
Árgjald til Landsamtaka lífeyrissjóða og Umboðsmanns skuldara	33.621	45.070
Lífeyrisskuldbindingar	32.747	35.428
Afskrift fasteignar og fastafjármuna	18.584	19.384
Ýmiss annar skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	46.264	9.332
	1.310.847	1.069.052
Kostnaður greiddur af öðrum	(623.038)	(567.365)
Samtals skrifstofu- og stjórnunarkostnaður A-deildar LSR	687.809	501.686

Sérstakar innri reglur gilda um skiptingu sameiginlegs kostnaðar milli A-deildar, B-deildar og Séreignar LSR. Vegna sameiningar LH við B-deild LSR þann 01.01.2018 er skrifstofu- og stjórnunarkostnaður LH hafður með kostnaði B-deildar LSR á árinu 2017 svo fjárhæðir séu samanburðarhæfar milli ára.

Áfallin orlofsskuldbinding miðast við áunnið ótekið orlof starfsmanna LSR eins og það stóð í árslok 2018. Áfallin orlofsskuldbinding var færð til gjalda á árinu 2018 ásamt launatengdum gjöldum en ekki hafði áður verið fært til gjalda vegna orlofsskuldbindingar.

LSR heldur utan um réttindi og annast lífeyrisgreiðslur fyrir hönd ríkissjóðs til fyrrum alþingismanna, ráðherra og fyrrum sjóðfélaga í Eftirlaunasjóði starfsmanna Útvegsbanka Íslands. Ríkissjóður tekur þátt í sameiginlegum kostnaði LSR í samræmi við sérstakar reglur sem aðilar hafa undirritað sín á milli.

Skipting kostnaðar niður á deildir LSR og þá aðila sem þiggja þjónustu af LSR:

	2018	2017
A-deild LSR	687.809	501.686
B-deild LSR	587.551	538.466
Séreign LSR	12.310	9.427
Ríkissjóður	23.178	19.473
	1.310.847	1.069.052

Skýringar

Heildarlaun stjórnar, endurskoðunarnefndar, framkvæmdarstjóra og lykilstarfsmanna sundurliðast þannig:

Stjórnar- og nefndarstörf:	2018	2017
Gunnar Björnsson (formaður 2018, varaformaður 2017)	3.944	2.845
Unnur Pétursdóttir (varaformaður 2018, stjórnarmaður 2017)	2.956	1.897
Árni Stefán Jónsson (stjórnarmaður)	1.975	1.897
Áslaug María Friðriksdóttir (stjórnarmaður)	1.975	1.897
Guðrún Ögmundsdóttir (stjórnarmaður)	1.975	1.897
Viðar Helgason (stjórnarmaður)	1.975	1.897
Pórður Á. Hjaltested (stjórnarmaður)	1.975	1.897
Pórveig Þormóðsdóttir (stjórnarmaður 2018, formaður 2017)	1.986	3.793
Birgir Guðjónsson (varamaður í stjórn)	231	68
Stefanía Bjarnadóttir (varamaður í stjórn)	141	169
Sverrir Jónsson (varamaður í stjórn)	71	68
Oddur Jakobsson (varamaður í stjórn)	0	34
Stefán Aðalsteinsson (varamaður í stjórn)	0	34
Halldóra Friðjónsdóttir (formaður LH)	618	1.425
Guðjón Hauksson (varaformaður LH)	463	1.069
Oddur Gunnarsson (stjórnarmaður LH)	309	713
Ragnheiður Gunnarsdóttir (stjórnarmaður LH)	309	713
	20.902	22.313

Þrátt fyrir að LH hafi sameinast B-deild LSR í ársbyrjun 2018 starfaði stjórn LH fram í maí 2018 eða þar til síðasti ársfundur sjóðsins hafði verið haldinn. Greiðslur til fyrrum stjórnarmanna LH má sjá í töflu hér að framan ásamt greiðslum til stjórnarmanna LSR.

Endurskoðunarnefnd:	2018	2017
Gylfi Magnússon (formaður endurskoðunarnefndar)	1.740	840
Viðar Helgason (frá 01.07.2018)	450	0
Pórveig Þormóðsdóttir	870	711
Marianna Jónasdóttir (hætti 30.06.2018)	420	711
Hallgrímur Snorrason (hætti sem formaður endursk.nefndar 30.06 2017)	0	583
	3.480	2.845

Framkvæmdastjóri og lykilstarfsmenn:	2018	2017
Framkvæmdastjóri, Haukur Hafsteinsson	28.122	27.645
Forstöðumaður áhættustýringar	18.470	17.116
Forstöðumaður eignastýringar	22.115	21.427
Forstöðumaður upplýsingatækni	17.241	16.436
Skrifstofu- og fjármálastjóri	21.109	20.054
	107.057	102.678

Auk launagreiðslna hér að ofan fékk framkvæmdastjóri LSR greiðslur sem stjórnarmaður í Landsamtökum lífeyrissjóða og námu þær 1.539 þúsund kr. á síðasta ári. Þá fékk forstöðumaður eignastýringar greiðslur að fjárhæð 3.109 þúsund kr. vegna setu í fjárfestingarráðum á árinu 2018.

Skýringar

Skipting launa stjórnar, endurskoðunarnefndar, framkvæmdastjóra og lykilstarfsmanna niður á sjóði ásamt þóknun til innri og ytri endurskoðenda vegna ársins 2018:

	A-deild LSR	B-deild LSR	Samtals
Stjórnar- og nefndarstörf	11.229	9.673	20.902
Endurskoðunarnefnd	1.863	1.617	3.480
Framkvæmdastjóri LSR	15.055	13.067	28.122
Lykilstarfsmenn LSR	42.406	36.529	78.935
Ytri endurskoðandi	6.183	5.366	11.549
Innri endurskoðandi	4.789	4.157	8.946

Hlutur sjóðsins í þóknun til ytri endurskoðanda sundurliðast þannig:	2018	2017
Ríkisendurskoðun - fjárhagsendurskoðun ársreiknings og tengd verkefni	4.365	3.653
Ríkisendurskoðun - önnur þjónusta	140	0
Ernst & Young (EY) - fjárhagsendurskoðun ársreiknings og tengd verkefni	1.677	0
	6.183	3.653

Þann 2. nóvember 2018 var undirritaður samningur við Ernst & Young (EY) um ytri endurskoðun hjá LSR. Greiðslur til EY á árinu 2018 eru vegna skipulagningar og undirbúnings vegna endurskoðunar á ársreikningi sjóðsins fyrir árið 2018. Samningurinn við EY er til 5 ára en Ríkisendurskoðun sá áður um ytri endurskoðun sjóðsins.

Hlutur sjóðsins í þóknun til innri endurskoðanda sundurliðast þannig:	2018	2017
Innri endurskoðun	4.764	2.479
Önnur þjónusta	25	272
	4.789	2.750

Þóknun til tryggingastærðfræðings sundurliðast þannig:	2018	2017
Útreikningur á tryggingafræðilegri stöðu og tengd verkefni	1.307	1.393
Önnur þjónusta, m.a. í tengslum við breytingar á A-deild og lífeyrisauka	5.927	2.786
	7.234	4.179

Skýringar

7. Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Innlend verðbréf:

Skráð félög:	Eignarhlutur	2018	Kostnaðarverð	2017
Marel hf.	4,9%	12.254.400	4.874.804	11.007.840
Össur hf.	4,9%	9.620.241	4.638.835	9.075.500
Reitir fasteignafélag hf.	13,1%	6.621.854	6.244.328	6.167.060
HB Grandi hf.	10,7%	6.551.280	6.243.206	5.355.000
Hagar hf.	9,9%	5.623.688	2.451.386	4.289.643
Icelandair Group hf.	7,4%	3.395.564	2.497.194	5.169.830
Síminn hf.	8,7%	2.948.616	2.338.103	2.613.600
Eimskipafélag Íslands hf.	6,5%	2.751.960	3.153.114	3.023.535
Reginn hf.	6,1%	2.332.576	2.041.060	1.751.895
Festi hf.	5,7%	2.162.160	(289.930)	2.347.260
EIK fasteignafélag hf.	6,9%	1.992.996	1.593.825	1.955.340
Tryggingamiðstöðin hf.	7,1%	1.256.652	1.103.261	1.535.675
Sjóvá Almennar tryggingar hf.	6,4%	1.234.650	954.041	1.401.540
Vátryggingafélag Íslands hf.	5,4%	1.041.194	1.137.139	1.352.560
Skeljungur hf.	5,3%	779.809	673.315	937.463
Sýn hf.	6,1%	752.400	519.064	1.203.450
Önnur skráð félög	< 2%	548.635	570.670	0
		<u>61.868.676</u>		<u>59.187.190</u>

Skýringar

Óskráð félög og sjóðir um sameiginlega fjárfestingu:	Eignarhlutur	2018	Kostnaðarverð	2017
Jarðvarmi slhf.	8,3%	1.780.712	1.072.693	1.388.507
Landsbréf, Veðskuldabréfasjóður	14,9%	1.072.558	1.026.172	879.340
JR Veðskuldabréf I	15,0%	710.244	621.122	666.851
Stefnir - ST1	18,0%	596.575	536.472	546.563
SÍA III slhf.	9,8%	561.951	556.935	185.645
Fí Fasteignafélag slhf.	11,9%	457.657	197.315	457.215
Akur fjárfestingar slhf.	9,0%	452.483	630.903	482.736
SÍA II slhf.	9,6%	395.835	(53.627)	719.585
Frumtak 2 slhf.	10,2%	365.002	377.589	282.653
Icelandic tourism fund I slhf.	9,7%	358.255	277.389	378.748
Framtakssjóður Íslands slhf.	7,4%	334.143	(542.920)	1.203.248
Eldey TLH slhf.	12,9%	283.180	310.480	165.967
EDDA slhf.	9,0%	281.051	119.330	362.092
FAST-1 slhf.	11,7%	271.398	468	1.032.291
Alda Credit Fund II slhf.	15,0%	232.320	220.000	220.000
Alda Credit Fund slhf.	10,6%	193.120	166.400	182.576
SF III slhf.	8,8%	146.434	108.274	85.792
Umbreytingarsjóðurinn slhf.	20,0%	130.489	130.489	0
Frumtak slhf.	6,7%	115.854	240.949	120.383
Veðskuldabréfasjóður ÍV	11,3%	90.800	90.800	90.800
CrowBerry Capital slhf.	12,5%	74.857	74.857	22.500
Alþjóða fasteignasjóðurinn	6,6%	27.107	146.781	75.160
SÍA I	7,1%	25.509	(50.332)	14.815
Freyja slhf.	15,0%	8.175	8.175	0
Framtakssjóður Íslands GP hf.	7,4%	533	533	533
Veðskuld II slhf.	12,0%	478	478	478
SÍA II GP hf.	9,6%	384	384	384
SÍA III GP hf.	9,8%	361	392	0
Jarðvarmi GP hf.	9,5%	337	380	334
Eignarhaldsfélag lífeyrissjóða um verðbréfabíng ehf.	2,4%	180	180	180
Virðing, veðskuldabréfasjóður	10,0%	60	60	60
Önnur óskráð félög og sjóðir um sameiginl. fjárf.	< 2%	10.691	(61.324)	36.708
		<u>8.978.734</u>	<u>(61.324)</u>	<u>9.602.145</u>

Kostnaðarverð í töflu hér að ofan er skilgreint sem kaupverð að frádregnu söluverði í viðkomandi félagi, sjóði um sameiginlega fjárfestingu eða verðbréfasjóði. Þannig er ekki tekið tillit til arðgreiðslna. Kostnaðarverð er ekki sett fram þar sem eðli og uppbygging fjárfestingarinnar leiðir ekki fram kostnaðarverð sem hægt er að byggja á. Sjóðurinn á ekki eignaraðild að félagi þar sem um er að ræða ótakmarkaða ábyrgð né þar sem um er að ræða dóttur- eða hlutdeildarfélag.

Skýringar

Skuldabréfasjóðir:	Eignarhlutur	2018	Kostnaðarverð	2017
Íslandssjóðir, Lausafjár safn	6,8%	3.004.709	3.000.000	0
Stefnir, Lausafjár sjóður	8,7%	2.002.835	2.000.000	0
GAMMA: Credit Fund	19,8%	1.428.111	1.100.004	1.741.149
Landsbréf, Veltubréf II	5,0%	2.013.624	1.995.132	0
		<u>8.449.280</u>		<u>1.741.149</u>
Innlend verðbréf samtals		<u>79.296.690</u>		<u>70.530.484</u>

Erlend verðbréf:

Sérgreind hlutabréfasöfn:	Eignarhlutur*	2018	Kostnaðarverð	2017
Morgan Stanley AEA Global Concentrated Portfolio		6.862.625	6.756.922	7.179.770
EFG Global Equity		0	(1.271.282)	2.915.502
		<u>6.862.625</u>		<u>10.095.272</u>

* Á ekki við, um sérgreind hlutabréfasöfn í eigu sjóðsins er að ræða og eignahlutur sjóðsins í hverju félagi fyrir sig er

Hlutdeildarskírteini í skráðum hlutabréfasjóðum:	Eignarhlutur	2018	Kostnaðarverð	2017
MFS FCP Global Equity	3,9%	15.035.445	13.744.824	14.939.793
Vanguard Global Stock Index	1,1%	13.130.425	11.674.127	11.895.584
Schroder Global Active Value	11,7%	12.988.482	11.234.926	5.293.312
SSgA World Index Fund	2,3%	10.669.630	10.892.929	3.200.585
Wellington Global Quality Growth	2,3%	8.662.701	7.268.871	5.952.741
Schroder Global Core	3,0%	7.374.153	2.048.821	7.285.179
T. Rowe Price US Large Growth	2,6%	5.622.843	1.880.695	4.871.377
JP Morgan Funds - Global Dynamic C	13,1%	5.388.820	5.374.073	5.466.042
AB Global Value	9,7%	4.737.886	4.886.112	3.516.805
Seilern Stryx World Growth	5,0%	4.651.940	3.109.341	2.609.647
GuardCap Global Equity Fund	8,1%	4.609.031	3.722.810	3.082.010
Vanguard Global Enhanced	12,6%	3.963.023	3.894.020	2.064.921
Montanaro European Smaller Companies fund	4,8%	2.961.977	2.786.500	3.057.149
Katla Fund Global Value	9,0%	2.186.954	2.060.412	1.419.377
Önnur hlutdeildarskírteini	< 2%	23.296.948	19.390.045	18.161.548
		<u>125.280.259</u>		<u>92.816.071</u>

Hlutdeildarskírteini í skráðum sjóðum um sameiginlega fjárfestingu:

	Eignarhlutur	2018	Kostnaðarverð	2017
LGT Crown Asia-Pacific Private Equity III	0,9%	602.784	364.742	312.341
Schroder Private Equity Fund of Funds IV	1,1%	422.811	(222.978)	417.628
LGT Crown Europe Middle Market III	0,7%	262.068	219.297	168.876
Schroder Private Equity Fund of Funds III	1,5%	261.593	(505.177)	355.422
Aberdeen Diamond Private Equity III	0,7%	219.129	4.790	289.993
LGT Crown European Markets IV	5,6%	171.979	161.401	0
Önnur hlutdeildarskírteini	< 2%	118.744	(715.105)	145.364
		<u>2.059.108</u>		<u>1.689.625</u>

Skýringar

Hlutdeildarskírteini í óskráðum sjóðum um

sameiginlega fjárfestingu:

	Eignarhlutur	2018	Kostnaðarverð	2017
Morgan Stanley Private Markets Fund VI	5,6%	2.844.095	1.971.539	2.102.862
Oberon Credit Investment Fund III	7,7%	2.115.988	1.798.382	2.006.130
New Mountain Partners IV	0,2%	1.131.394	647.788	1.058.187
Oberon Credit Investment Fund II	2,6%	1.051.328	1.053.494	997.670
Landsbanki Private Equity II - B	9,4%	1.017.692	483.098	573.596
Morgan Stanley AIP PECO I	4,7%	760.867	670.434	169.467
AlpInvest Co-Investment Fund V	2,8%	467.280	432.679	133.357
Aberdeen Asia Fund of Funds	2,9%	452.956	210.363	502.654
Morgan Stanley AIP PMF VII	4,7%	296.009	298.584	274.105
Landsbanki Private Equity II	8,9%	251.444	(21.102)	328.195
KKR Global Infrastructure Investors III	3,0%	201.023	211.693	0
Vintage V Europe	4,0%	98.402	(274.605)	80.970
Carlyle Partners VII	3,0%	59.537	62.743	0
Vesey Street Fund III - C	6,7%	58.865	(160.805)	89.569
International Private Equity Fund II	4,5%	24.035	(310.502)	63.605
Önnur hlutdeildarskírteini	< 2%	5.225.142	2.147.064	3.636.052
		<u>16.056.057</u>		<u>12.016.420</u>
Erlend verðbréf samtals		<u>150.258.048</u>		<u>116.617.387</u>
Eignarhlutir í félögum og sjóðum samtals		<u>229.554.738</u>		<u>187.147.871</u>

8. Skuldabréf

Skuldabréf og útlán metin á gangvirði:

	2018	2017
Íbúðabréf	15.407.900	20.275.220
Ríkistryggð skuldabréf	60.007.736	70.042.959
Skuldabréf sveitarfélaga	6.190.740	1.976.039
Skuldabréf lánastofnana	21.028.340	18.215.171
Skuldabréf fyrirtækja	19.682.320	6.477.982
Önnur útlán	3.645.689	0
	<u>125.962.724</u>	<u>116.987.371</u>

Skuldabréf og útlán metin á afskrifuðu kostnaðarverði:

	2018	2017
Íbúðabréf	43.440.187	43.731.869
Ríkistryggð skuldabréf	65.145.297	66.210.193
Skuldabréf sveitarfélaga	7.392.231	11.654.738
Skuldabréf lánastofnana	3.942.826	4.226.747
Skuldabréf fyrirtækja	20.558.376	26.054.584
Útlán til sjóðfélaga	93.619.083	65.300.239
Önnur útlán	830.264	821.690
Niðurfærsla skuldabréfa	(936.190)	(844.631)
	<u>233.992.074</u>	<u>217.155.429</u>
Skuldabréf samtals	<u>359.954.798</u>	<u>334.142.800</u>

Gangvirði skuldabréfa og annarra fjármálagerna má sjá í skýringu 16.1

Skýringar

9. Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum

Fjárfestingar skiptast þannig niður á gjaldmiðla:	2018	2017
ISK	428.179.162	394.424.475
USD	132.152.973	102.844.026
EUR	19.557.160	15.056.802
DKK	9.620.241	9.075.500
	<u>589.509.536</u>	<u>521.400.803</u>

Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:

Eignir í íslenskum krónum	72,6%	75,6%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	27,4%	24,4%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>

10. Aðrar kröfur

	2018	2017
Krafa á ríkissjóð um framlag vegna lífeyrisauka	0	2.403.160
Ófrágengin verðbréfavíðskipti	59.291	243.616
Aðrar kröfur	27.575	13.485
	<u>86.866</u>	<u>2.660.261</u>

11. Varanlegir rekstrarfjármunir

Bókfært verð greinist þannig:

	Fasteign til eigin nota	Aðrir rekstrar- fjármunir	2018	2017
Heildarverð í ársbyrjun	467.116	35.049	502.165	503.364
Viðbætur á árinu	0	21.954	21.954	831
Uppsafnaðar afskriftir í ársbyrjun	(37.204)	(21.441)	(58.644)	(48.098)
Afskrifað á árinu	(7.007)	(11.577)	(18.584)	(12.576)
Bókfært verð í árslok	<u>422.906</u>	<u>23.986</u>	<u>446.892</u>	<u>443.521</u>

Fasteigna- og vátryggingamat greinist þannig í lok árs:

	Fasteignamat		Vátryggingamat	
	2018	2017	2018	2017
Fasteign til eigin nota	337.450	308.900	409.300	375.017

12. Áfallin lífeyrisskuldbinding

	2018	2017
Hlutdeild í lífeyrisskuldbindingu vegna starfsmanna LSR sem greiða til B-deildar LSR	101.541	83.221

13. Aðrar skuldir

	2018	2017
Staðgreiðsla skatta af lífeyrisgreiðslum	176.379	148.030
Aðrar skuldir	125.015	44.429
	<u>301.394</u>	<u>192.458</u>

14. Tryggingafræðileg staða

Tryggingafræðileg staða sjóðsins er reiknuð í samræmi við ákvæði 39. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Útreikningurinn er gerður af tryggingastærðfræðingi sem hefur til þess tilskilda staðfestingu frá Fjármálaeftirlitinu og starfar sjálfstætt utan sjóðsins. Helstu forsendur útreikninga miðast við ákvæði IV. kafla reglugerðar nr. 391/1998 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Þar kemur m.a. fram að meta skuli dánar- og lífslíkur miðað við nýjustu dánar- og eftirlífendatöflur útgefnar af Félagi íslenskra tryggingastærðfræðinga. Í reglugerðinni kemur einnig fram að við núviriðisútreikning væntanlegs lífeyris og framtíðariðgjalda skuli nota 3,5% vaxtaviðmiðun umfram vísitölu neysluverðs.

Lífs- og dánarlíkur miða við reynslu árána 2010 til 2014 á Íslandi. Örorculíkur eru 60% af meðalörorculíkum 17 íslenskra lífeyrissjóða árin 1998 til 2002.

Á árinu 2017 var viðmiðunaráldri til töku lífeyris breytt úr 65 árum í 67 ár. Heildarstaða sjóðsins hefði verið 35.933 milljónum kr. lakari í ársbyrjun 2017 ef miðað hefði verið við 67 ára lífeyristökualdur í stað 65 ára. Þar af voru áhrif á áfallna stöðu 7.886 milljónir kr. Þessi breyting á forsendum varðandi lífeyristökualdur skýrir að stærstum hluta versnandi stöðu sjóðsins á árinu 2017.

Yfirlit um breytingu á tryggingafræðilegri stöðu

Eignir	2018	2017
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í árslok	943.671.527	864.403.095
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í ársbyrjun	864.403.095	758.809.306
Breyting á endurmetinni eign á árinu	79.268.432	105.593.788
Skuldbindingar		
Skuldbindingar í árslok	977.532.703	884.488.457
Skuldbindingar í ársbyrjun	884.488.457	738.191.712
Breyting á skuldbindingu á árinu	93.044.247	146.296.745
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu á árinu	(13.775.815)	(40.702.957)

Yfirlit um breytingar á áföllnum lífeyrisskuldbindingum	2018	2017
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun	438.872.480	383.295.810
Hækkun lífeyrisskuldbindinga vegna vaxta og verðbóta	30.457.748	20.679.340
Hækkun áunninna réttinda vegna iðgjalda ársins	30.328.321	27.633.508
Lækkun vegna greidds lífeyris á árinu	(7.278.160)	(5.934.302)
Áhrif hækkunar á viðmiðunaráldri lífeyristöku úr 65 árum í 67 ár á stöðu í ársbyrjun	0	7.885.760
Hækkun vegna annarra breytinga	2.948.303	5.312.364
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í árslok	495.328.691	438.872.480

Skýringar

Breytingar á lífeyrisaukasjóði	2018	2017
Staða í upphafi árs	110.189.868	106.812.227
Ráðstöfun vegna réttindaávinnslu ársins	(7.590.083)	(4.038.176)
Hrein nafnávöxtun ársins	5.420.081	7.415.817
Staða í lok árs	108.019.866	110.189.868
Skuldbinding lífeyrisaukasjóðs vegna framtíðar	116.337.737	112.291.986
Eignir lífeyrisaukasjóðs umfram skuldbindingar	(8.317.871)	(2.102.118)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok	-7,1%	-1,9%

Lífeyrisaukasjóður hefur það hlutverk að fjármagna muninn milli jafnrar réttindaávinnslu og 65 ára lífeyristökualdurs annars vegar og aldurstengdrar réttindaávinnslu og 67 ára lífeyristökualdurs hins vegar. Þetta gildir um tiltekinn hóp sjóðfélaga að uppfylltum ákveðnum skilyrðum. Á árinu 2018 voru 7.590 milljónir kr. teknar úr lífeyrisaukasjóði vegna framangreinds. Á móti ávaxtaðist sjóðurinn um 5.420 milljónir kr. Staða lífeyrisaukasjóðs var 108.020 milljónir kr. í árslok 2018 en skuldbindingar vegna framtíðargreiðslna úr honum voru 116.338 milljónir kr.

Sjóðurinn hefur til varðveislu varúðarsjóð að nafnvirði 8.400 milljónir kr. sem ríkissjóður hefur lagt fram. Varúðarsjóðnum er ætlað að standa að baki lífeyrisaukasjóði ef eignir hans duga ekki. Uppreiknuð staða varúðarsjóðs í árslok 2018 var 9.452 milljónir kr. Varúðarsjóður er ekki færður meðal eigna sjóðsins í efnahagsreikningi.

15. Skuldbindingar utan efnahags

Sjóðurinn hefur gert samninga sem skuldbinda hann til framtíðarfjárfestinga. Með samningunum hefur sjóðurinn skuldbundið sig til að fjárfesta í sjóðum um sameiginlega fjárfestingu fyrir ákveðna fjárhæð sem er innkölluð í nokkrum áföngum. Staða skuldbindinga í árslok er eftirfarandi:

	2018	2017
Innlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	3.943.117	2.345.357
Erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	30.982.799	14.408.485
	34.925.916	16.753.842

Skýringar

16. Fjármálagerningar

16.1 Flokkar fjármálagerninga

Fjárfestingar lífeyrissjóðsins skiptast í eftirfarandi flokka fjármálagerninga:

Fjárfestingar í árslok 2018	Fjárfestingar á gangvirði	Útlán	Haldið til gjalddaga	Samtals	Gangvirði
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	229.554.738	0	0	229.554.738	229.554.738
Skuldabréf	120.347.342	92.682.893	146.924.564	359.954.798	372.304.812
	<u>349.902.079</u>	<u>92.682.893</u>	<u>146.924.564</u>	<u>589.509.536</u>	<u>601.859.550</u>

Fjárfestingar í árslok 2017	Fjárfestingar á gangvirði	Útlán	Haldið til gjalddaga	Samtals	Gangvirði
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	187.147.871	0	0	187.147.871	187.147.871
Skuldabréf	116.987.371	64.455.608	152.699.821	334.142.800	345.077.028
Aðrar fjárfestingar	110.131	0	0	110.131	110.131
	<u>304.245.374</u>	<u>64.455.608</u>	<u>152.699.821</u>	<u>521.400.803</u>	<u>532.335.031</u>

16.2 Stigskipting gangvirðis

Taflan hér að neðan sýnir fjárfestingar, sem færðar eru á gangvirði, flokkaðar eftir verðmatsaðferð. Matsaðferðum er skipt í þrjú stig sem endurspeglar mikilvægi þeirra forsenda sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun gangvirðis eignanna. Stigin eru eftirfarandi:

Stig 1: Gangvirðismatið byggir á skráðum verðbréfum á virkum markaði fyrir samskonar eignir og skuldir.

Stig 2: Gangvirðismatið byggir ekki á skráðum verðum á virkum markaði (stig 1) heldur á upplýsingum sem eru sannreynanlegar fyrir eignina eða skuldina, annað hvort beint (t.d. verð) eða óbeint (t.d. afleiddar af verðum).

Stig 3: Gangvirðismatið byggir á mikilvægum upplýsingum öðrum en markaðsupplýsingum.

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Fjárfestingar á gangvirði í árslok 2018	318.502.954	798.475	30.600.651	349.902.079
Fjárfestingar á gangvirði í árslok 2017	<u>280.827.053</u>		<u>23.418.321</u>	<u>304.245.374</u>

Við mat á fjáreignum sem falla undir stig 2 eru notaðar eftirfarandi aðferðir:

Í stig 2 eru færðar fjárfestingar þar sem ekki er virkur markaður. Matið á eignunum ákvarðast af nýlegum viðskiptum ótengdra aðila eða kauptilboðum frá ótengdum aðilum. Einnig er stuðst við gangvirði annarra sambærilegra fjáreigna.

Við mat á fjáreignum sem falla undir stig 3 eru notaðar eftirfarandi aðferðir:

Í stig 3 eru notuð gögn eins og verðmat frá rekstraraðilum fjárfestingar- og fagfjárfestasjóða, söluréttur eða verðmat sjóðsins byggt á afkomu viðkomandi félags eða samanburði við sambærilegar fjáreignir.

Breytingar sem falla undir stig 3 á árinu 2018 eru eftirfarandi:

Staða í upphafi árs	23.418.321
Keypt á árinu	7.606.429
Selt á árinu / afborganir	(12.899.035)
Vextir og matsbreyting	<u>12.474.936</u>
Staða í lok árs	<u>30.600.651</u>

17. Áhættuþættir í starfsemi, áhættustýring og áhættustefna

Hlutverk stjórnar lífeyrissjóðsins samkvæmt lögum er að hafa eftirlit með starfsemi sjóðsins. Liður í því eftirliti er samþykki og innleiðing áhættustefnu. Á grundvelli hennar felur stjórn framkvæmdastjóra og forstöðumanni áhættustýringar sjóðsins umsjón með framkvæmd stefnunnar.

Áhættustefna LSR og áhættustýring byggir á reglugerð 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða. Jafnframt byggir áhættustefnan og áhættustýringin á lögum nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, sem og reglugerð nr. 916/2009, um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila séreignarsparnaðar ásamt lögum nr. 1/1997, um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins (LSR).

Áhættustefna sjóðsins er eitt af lykilverkfærum stjórnar við það að uppfylla skyldur sínar sem yfirstjórn sjóðsins. Henni er beitt samhliða fjárfestingarstefnu sjóðsins og stuðlar að því að lífeyrissjóðurinn nái settum markmiðum með ásættanlegri áhættu í starfsemi sinni með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum.

Í áhættueftirliti LSR er áhættum skipt upp í 8 meginflokka samkvæmt reglugerð 590/2017. Sumum af áhættuflokkunum er skipt í undirflokka:

LSR áhættuflokkur

Lífeyristryggingaráhætta.
Markaðsáhætta.
Eigna- og skuldbindingajöfnuður, lífeyrisauki.
Eigna- og skuldbindingajöfnuður, A-deild.
Rekstraráhætta, svik eða misferli.
Rekstraráhætta, upplýsingatækni.
Rekstraráhætta, úthýsing.
Rekstraráhætta, skjölun.
Rekstraráhætta, starfsmenn.
Rekstraráhætta, upplýsingar.
Rekstraráhætta, úrskurður og útborgun lífeyris.
Stjórnarhættir.
Mótaðilaáhætta.
Lausafjáraáhætta, A-deild.
Samþjöppunaráhætta.

Áhættuflokkur skv. 590/2017

1. Lífeyristryggingaráhætta.
2. Markaðsáhætta.
3. Eigna- og skuldbindingajöfnuður.
3. Eigna- og skuldbindingajöfnuður.
4. Rekstraráhætta.
4. Rekstraráhætta.
4. Rekstraráhætta.
4. Rekstraráhætta.
4. Rekstraráhætta.
4. Rekstraráhætta.
4. Rekstraráhætta.
4. Rekstraráhætta.
5. Stjórnarhættir.
6. Mótaðilaáhætta.
7. Lausafjáraáhætta.
8. Samþjöppunaráhætta.

17.1. Lífeyristryggingaráhætta

Hættan á að lífeyrissjóður vanmeti lífeyrisskuldbindingar sínar vegna vanmats eða óvissu tengdum lýðfræðilegum þáttum, svo sem forsendum um dánar- og örorkutíðni auk forsendna um vexti og verðbólgu. Á bara við samtryggingardeildir.

LSR metur að undir þetta falli m.a. lýðfræðileg áhætta, ósamræmisáhætta, umhverfisáhætta og verðbólguáhætta.

Verðtryggðar og óverðtryggðar eignir í íslenskum krónum:

			Hlutfall	Hlutfall
	2018	2017	2018	2017
Verðtryggð skuldabréf	302.297.812	266.404.657	50,0%	48,4%
Óverðtryggð skuldabréf	57.656.987	67.738.144	9,5%	12,3%
Fjárfestingar og handbært fé alls	604.658.697	550.140.590	100,0%	100,0%

Skýringar

17.2. Markaðsáhætta

Hættan á fjárhagslegu tapi eða óhagstæðum breytingum á fjárhagslegri stöðu sem stafa beint eða óbeint af sveiflum á virði eigna. LSR metur að undir þetta falli m.a. gjaldmiðlaáhætta, markaðsáhætta, uppgreiðsluáhætta, vaxtaáhætta og áhætta vegna skuldbindinga utan efnahags.

Til að fylgjast með áhættu vegna skuldbindinga utan efnahags eru tvisvar á ári teknar saman upplýsingar um ófjárfestar skuldbindingar í sjóðum um sameiginlega fjárfestingu. Sjá nánari umfjöllun í skýringarlið nr. 15.

Upplýsingar um erlenda eign sjóðsins er að finna hér að neðan:

Erlend eign			Hlutfall	Hlutfall
	2018	2017	2018	2017
Erlend verðbréf	161.330.375	126.976.328	26,7%	23,1%
Samtals erlendar eignir	170.045.718	138.729.456	28,1%	25,2%
Fjárfestingar og handbært fé alls	604.658.697	550.140.590	100,0%	100,0%
Skipting erlendra hlutabréfa í hlutfalli af eignum:	2018	2017		
USD	55,3%	53,3%		
EUR	12,2%	21,0%		
JPY	5,2%	5,4%		
GBP	7,1%	7,3%		
CHF	2,8%	4,0%		
Aðrir erlendir gjaldmiðlar	17,5%	9,1%		
	100,0%	100,0%		

17.3. Eigna- og skuldbindingajöfnuður

Þessi áhættuflokkur skiptist í tvennt hjá A-deild, lífeyrisauka A-deildar og A-deild (heildarsjóður).

17.3.1. Eigna- og skuldbindingajöfnuður, lífeyrisauki

Hættan á að eignir mæti ekki skuldbindingum til lengri tíma, sem má til að mynda rekja til óhagstæðra markaðsbreytinga sem hafa önnur áhrif á eignir en skuldbindingar. Tryggingafræðileg úttekt á lífeyrisauka er notuð til að fylgjast með þessari áhættu.

17.3.2. Eigna- og skuldbindingajöfnuður, A-deild

Hættan á að eignir mæti ekki skuldbindingum til lengri tíma, sem má til að mynda rekja til óhagstæðra markaðsbreytinga sem hafa önnur áhrif á eignir en skuldbindingar. Tryggingafræðileg úttekt á A-deild er notuð til að fylgjast með þessari áhættu.

17.4. Rekstraráhætta

Huga þarf að allri rekstraráhættu tengdri starfsemi sjóðsins, þess vegna er rekstraráhættu skipt í 7 undirflokk. Rekstraráhætta er skilgreind sem áhættan vegna taps sem er afleiðing af ófullnægjandi eða ónothæfum innri verkferlum, starfsmönnum, kerfum eða vegna ytri atburða í rekstrarumhverfi lífeyrissjóða. Áhætta vegna svika í rekstri, hvort heldur vegna starfsmanna eða utanaðkomandi áhrifa gætu valdið sjóðnum fjárhagslegu tjóni. Huga þarf vel að verkferlum og innra eftirliti til að fylgja reglugerðum FME og reglum sjóðsins. Huga þarf reglulega að áhættu sem tengist upplýsingatækni og áhættu vegna ýmis konar útvistunar. Skemmdir eða bilanir í búnaði geta haft áhrif á daglegan rekstur og þurfa þessi atriði hjá sjóðnum að standast alla þá staðla um upplýsingaöryggi sem fyrir liggja.

Til að takmarka rekstraráhættu hefur sjóðurinn innleitt skýrar innri reglur, starfslýsingar og verkferla.

Skýringar

17.5. Stjórnarhættir

Stjórnarhættir snúa að samskiptum, hlutverkum og ábyrgð stjórnar, stjórnenda og starfsmanna sín á milli og gagnvart öðrum hagsmunaaðilum og hvernig þessir aðilar vinna sameiginlega að því að ná fram markmiðum lífeyrissjóðsins. Stjórnarhættir fela í sér fylgni við góðar venjur og viðmið sem varða markmið og stefnur lífeyrissjóðs, hvernig rekstur hans er skipulagður, skilgreiningu á hlutverkum og ábyrgð, virkni innra eftirlits og hvernig upplýsingaflæði er háttað innan sjóðsins.

LSR metur að undir þetta falli m.a. orðsporsáhætta, pólitísk áhætta og áhætta vegna laga og reglna.

17.6. Mótaðilaáhætta

Hættan á fjárhagslegu tapi sökum þess að mótaðili uppfyllir ekki skuldbindingar sínar. LSR metur að undir þetta falli m.a. útlánaáhætta, uppgjörshætta og afhendingaráhætta.

Vanskil útlána og skuldabréfa greinast þannig:

	2018	2017	Hlutfall 2018	Hlutfall 2017
Útlán til sjóðfélaga	82.530	69.868	0,09%	0,11%
Önnur skuldabréf	0	0	0,00%	0,00%
Vanskil samtals	82.530	69.868	0,02%	0,02%

Varúðarniðurfærsla vegna útlána og skuldabréfa:

Í árslok 2017	844.631
Í árslok 2018	936.190
Breyting á niðurfærslu	91.559

17.7. Lausafjárahætta, A-deild

Hættan á að lífeyrissjóður hafi ekki yfir nægu lausu fé að ráða til að standa undir skuldbindingum sínum eða þurfi að selja eignir á óviðunandi verði.

Ástæður þess geta verið margvíslegar, meðal annars minni greiðslur launagreiðenda upp í skuldbindingar og óvænt útstreymi fjár.

Í fjárfestingastefnu er markmið um hlutfall lausafjár eftirfarandi: "Miða skal við að vægi innlána sé 1% af hreinni eign en þó að hámarki 10%. Jafnframt skal miða við að vægi óbundinna innlána (lausafé) sé 50% af hlutfalli innlána en það er talið nægjanlegt í ljósi jákvæðs greiðsluflæðis og lágrar lífeyrisbyrði sjóðsins."

A-deild LSR er sjóður í innborgunarfasa, eins og sést í meðfylgjandi töflu. Hlutfall lífeyris af iðgjöldum er einungis 24,5% fyrir árið 2018 og dregur það úr lausafjárahættu sjóðsins.

Hlutfall lífeyris af iðgjöldum:

	2018	2017
Lífeyrir	7.476.072	6.115.369
Iðgjöld	30.557.833	27.828.529
Lífeyrisbyrði	24,5%	22,0%

17.8. Samþjöppunaráhætta

Hættan á auknu fjárhagslegu tapi vegna of mikillar samþjöppunar eigna. LSR metur að undir þetta falli m.a. Hættan á of lítilli dreifingu mótaðila og landsáhættu. Í mótaðilaáhættu er Ríkissjóður Íslands undanskilinn, enda eru eignir á hans ábyrgð áhættuminnstu eignir sjóðsins. Hins vegar getur landsáhætta einnig átt við Ísland.

Til að fylgjast með samþjöppunaráhættu er ársfjórðungslega skoðað hvernig eignir sjóðsins skiptast á mismunandi flokka. Hér að neðan er samantekt á þeirri skiptingu úr fjárfestingastefnu fyrir árið 2019. Númer fremst vísa í skiptingu eigna samkvæmt 36.gr. laga.

Flokkur skv. 36.gr. laga 129/1997	Stefna	Vikmörk
(1) A.a Skuldabréf með ríkisábyrgð	28%	20%-45%
(1) A.b Fasteignaveðtryggð skuldabréf	15%	8%-25%
(2) B.a Skuldabréf með ábyrgð sveitarfélaga	2%	0%-5%
(2) B.b Innlán	1%	0%-10%
(2) B.c Sértryggð skuldabréf	4%	0%-10%
(3) C.a Skuldabréf lánastofnana	1%	0%-5%
(3) C.b Hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða	25%	15%-35%
(4) D.a Skuldabréf fyrirtækja	5%	0%-10%
(4) D.b Skuldabréf sjóða um sameiginlega fjárfestingu	2%	0%-5%
(5) E.a Hlutabréf	12%	5%-15%
(5) E.b Hlutdeildarskírteini sjóða um sameiginlega fjárfestingu	5%	0%-10%
(5) E.c Fasteignir	0%	0%-1%
(6) F.a Afleiður	0%	0%
(6) F.b Aðrir fjármálagerningar	0%	0%-1%

Kennitölur

18. Fimm ára yfirlit	2018	2017	2016	2015	2014
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt					
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar.....	(3,5%)	(2,3%)	2,8%	(9,5%)	(9,6%)
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar.....	18,8%	23,0%	27,2%	2,7%	1,6%
Ávöxtun á ársgrundvelli					
Nafnávöxtun.....	5,2%	7,1%	4,3%	9,8%	8,7%
Raunávöxtun.....	1,9%	5,3%	2,1%	7,6%	7,6%
Hrein raunávöxtun.....	1,8%	5,2%	2,0%	7,5%	7,5%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára.....	4,8%	5,7%	6,2%	6,1%	5,0%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára.....	4,4%	1,4%	0,7%	1,6%	2,2%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	34,3%	30,9%	28,8%	36,3%	32,3%
Skráð skuldabréf.....	34,7%	38,3%	40,7%	47,2%	46,6%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	4,2%	5,0%	4,0%	5,5%	7,1%
Óskráð skuldabréf.....	26,7%	25,7%	26,6%	10,9%	14,0%
Aðrar fjárfestingar.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	72,6%	75,6%	81,9%	77,1%	76,4%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	27,4%	24,4%	18,1%	22,9%	23,6%
Fjöldi					
Fjöldi virkra sjóðfélaga.....	26.495	25.402	24.575	23.895	23.313
Fjöldi lífeyrisþega	7.177	6.125	5.268	4.506	3.709
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	66.284	63.992	61.700	59.522	57.557
Stöðugildi *.....	26,7	24,4	23,0	19,9	19,5
Fjárhæðir á föstu verðlagi (í milljónum króna)					
Iðgjöld.....	31.047	28.980	150.980	24.185	21.823
Lífeyrir.....	7.596	6.368	5.374	4.764	3.845
Hreinar fjárfestingartekjur.....	30.016	37.694	11.243	34.444	30.612
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður.....	699	522	431	385	360
Breyting á hreinni eign	52.768	59.783	156.417	53.494	48.245
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	66,0%	63,8%	59,5%	52,6%	51,1%
Örorkulífeyrir.....	29,6%	31,6%	35,5%	41,7%	42,6%
Makalífeyrir.....	2,4%	2,5%	2,5%	2,7%	3,1%
Barnalífeyrir.....	2,0%	2,1%	2,6%	3,0%	3,2%
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	24,5%	22,0%	3,6%	19,7%	17,6%
Skrifst. og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum.....	2,3%	1,8%	0,3%	1,6%	1,6%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	5,1%	6,9%	2,5%	10,0%	10,1%
Skrifst. og stjórnunarkostn. í % af meðalstöðu eigna.....	0,12%	0,10%	0,10%	0,11%	0,12%

* Stöðugildi LSR á árinu 2018 voru 49,7 talsins, þar af var hlutdeild A-deildar 26,7 stöðugildi og B-deildar 23.

Viðauki I

Deildaskipt yfirlit LSR 2018

Sameiginlegt yfirlit samtryggingardeildar og séreignardeildar

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins

Engjateigi 11

105 Reykjavík

711297-3919

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris

	2018	2018	2018	2018	2017
Iðgjöld	A-deild	B-deild	Séreign	LSR	LSR
Iðgjöld sjóðfélaga	7.810.144	475.682	937.098	9.222.924	8.546.103
Iðgjöld launagreiðenda	22.518.177	1.514.696	540.518	24.573.391	22.688.862
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(14.833)	0	6.345	(8.489)	(17.394)
Lífeyrishækkunar	0	19.743.274	0	19.743.274	18.521.949
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði	244.345	159.705	0	404.050	369.711
Innborganir og uppgjör vegna skuldbindinga	0	6.547.294	0	6.547.294	25.437.216
Séreignariðgjöld ráðstafað inn á fasteignalán ...	0	0	(418.960)	(418.960)	(451.873)
	<u>30.557.833</u>	<u>28.440.651</u>	<u>1.065.001</u>	<u>60.063.484</u>	<u>75.094.573</u>
Lífeyrir					
Heildarfjárhæð lífeyris	7.278.160	49.847.606	510.462	57.636.228	52.795.124
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	197.912	21.537	0	219.449	203.641
	<u>7.476.072</u>	<u>49.869.143</u>	<u>510.462</u>	<u>57.855.677</u>	<u>52.998.765</u>
Hreinar fjárfestingartekjur					
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	4.812.865	4.227.994	341.248	9.382.107	29.356.826
Hreinar tekjur af skuldabréfum	22.198.582	10.482.194	41.272	32.722.048	28.324.643
Vaxtatekjur af bundnum bankainnistæðum	0	0	377.699	377.699	244.385
Vaxtatekjur og gengismunur af handbæru fé	2.803.341	1.211.254	22.388	4.036.982	73.452
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum	2.308	29.332	0	31.640	7.965
Fjárfestingargjöld	(273.950)	(90.378)	(2.793)	(367.121)	(224.116)
	<u>29.543.146</u>	<u>15.860.397</u>	<u>779.814</u>	<u>46.183.356</u>	<u>57.783.155</u>
Rekstrarkostnaður					
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	687.809	587.551	13.002	1.288.362	1.049.579
Önnur gjöld	151	11.458	0	11.610	347
	<u>687.960</u>	<u>600.009</u>	<u>13.002</u>	<u>1.300.000</u>	<u>1.050.000</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris	51.936.946	(6.167.105)	1.321.351	47.091.192	78.829.038
Hrein eign frá fyrra ári	555.129.959	255.059.151	15.498.343	825.687.453	746.858.415
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok	607.066.905	248.892.046	16.819.694	872.778.645	825.687.453

Efnahagsreikningur

	2018 A-deild	2018 B-deild	2018 Séreign	2018 LSR	2017 LSR
Eignir					
Fjárfestingar					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	229.554.738	115.461.293	8.300.185	353.316.216	310.694.808
Skuldabréf	359.954.798	117.946.359	502.746	478.403.904	458.215.049
Bundnar bankainnstæður	0	0	7.593.138	7.593.138	6.822.587
Aðrar fjárfestingar	0	58.983	0	58.983	168.493
	<u>589.509.536</u>	<u>233.466.636</u>	<u>16.396.070</u>	<u>839.372.242</u>	<u>775.900.937</u>
Kröfur					
Kröfur á launagreiðendur	2.277.386	451.126	15.923	2.744.435	2.582.755
Aðrar kröfur	86.866	48.375	8.869	144.110	2.686.987
	<u>2.364.252</u>	<u>499.501</u>	<u>24.792</u>	<u>2.888.544</u>	<u>5.269.742</u>
Ýmsar eignir					
Varanlegir rekstrarfjármunir	446.892	0	0	446.892	460.154
Handbært fé	15.149.161	16.601.181	421.493	32.171.835	45.967.770
Eignir samtals	<u>607.469.840</u>	<u>250.567.317</u>	<u>16.842.355</u>	<u>874.879.513</u>	<u>827.598.603</u>
Skuldir					
Áfallin lífeyrisskuldbinding	101.541	181.086	0	282.627	248.527
Aðrar skuldir	301.394	1.494.185	22.661	1.818.240	1.662.623
Skuldir samtals	<u>402.935</u>	<u>1.675.272</u>	<u>22.661</u>	<u>2.100.868</u>	<u>1.911.150</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok	<u>607.066.905</u>	<u>248.892.046</u>	<u>16.819.694</u>	<u>872.778.645</u>	<u>825.687.453</u>
Eignir utan efnahagsreiknings					
Krafa á launagr. skv. 33. gr. laga nr. 1/1997		474.818.135		474.818.135	456.467.057

Sjóðstreymi

	2018	2018	2018	2018	2017
Inngreiðslur	A-deild	B-deild	Séreign	LSR	LSR
Iðgjöld	30.438.421	28.396.593	1.063.498	59.898.512	56.797.154
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	557.290	508.407	16.545	1.082.242	1.187.397
Aðrar inngreiðslur	129.886	55.653	0	185.540	162.950
	<u>31.125.597</u>	<u>28.960.654</u>	<u>1.080.043</u>	<u>61.166.294</u>	<u>58.147.501</u>
Útgreiðslur					
Lífeyrir	7.447.723	49.810.452	516.633	57.774.808	52.801.693
Rekstrarkostnaður	601.118	590.437	8.016	1.199.571	1.016.390
Fjárfesting í rekstrarfjármunum	21.954	0	0	21.954	1.848
Aðrar útgreiðslur	151.847	112.182	3.482	267.511	528.629
	<u>8.222.642</u>	<u>50.513.071</u>	<u>528.131</u>	<u>59.263.845</u>	<u>54.348.560</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	<u>22.902.955</u>	<u>(21.552.417)</u>	<u>551.911</u>	<u>1.902.449</u>	<u>3.798.940</u>
Fjárfestingarhreyfingar					
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	2.122.069	590.385	27.452	2.739.906	2.055.307
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(55.807.005)	(11.857.464)	(1.234.952)	(68.899.420)	(39.028.282)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	15.931.853	15.895.957	875.395	32.703.205	42.130.886
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	36.938.127	20.094.892	19.808	57.052.827	45.120.923
Keypt skuldabréf	(71.673.148)	(8.033.969)	0	(79.707.117)	(82.370.630)
Seld skuldabréf	33.636.033	3.974.946	95.347	37.706.326	33.746.007
Ný bundin innlán	0	0	(390.000)	(390.000)	(391.000)
Yfirteknar fullnustueignir	0	0	0	0	(168.394)
Seldar fullnustueignir	112.497	0	0	112.497	159.667
Innborgaðar tekjur vegna fullnustueigna	0	0	0	0	1.630
Gjöld vegna fullnustueigna	(2.366)	(622)	0	(2.988)	(9.677)
	<u>(38.741.939)</u>	<u>20.664.125</u>	<u>(606.950)</u>	<u>(18.684.764)</u>	<u>1.246.436</u>
Hækkun/(lækkun) á handbæru fé	(15.838.985)	(888.292)	(55.039)	(16.782.315)	5.045.376
Gengismunur af handbæru fé	2.248.359	732.179	5.842	2.986.380	(1.129.133)
Handbært fé í upphafi árs	28.739.787	16.757.294	470.690	45.967.770	42.051.527
Handbært fé í lok árs	<u>15.149.161</u>	<u>16.601.181</u>	<u>421.493</u>	<u>32.171.835</u>	<u>45.967.770</u>

Kennitölur LSR

Fimm ára yfirlit	2018	2017	2016	2015	2014
Ávöxtun					
Nafnávöxtun.....	5,6%	7,6%	3,0%	8,7%	10,1%
Raunávöxtun.....	2,3%	5,7%	0,9%	6,6%	9,0%
Hrein raunávöxtun.....	2,1%	5,6%	0,8%	6,5%	8,9%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára.....	4,7%	5,6%	6,3%	6,5%	5,7%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára.....	4,6%	1,4%	0,7%	1,7%	2,4%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	37,6%	35,7%	34,6%	41,3%	38,9%
Skráð skuldabréf.....	32,5%	36,4%	37,6%	40,2%	38,6%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	4,5%	4,9%	3,8%	4,7%	6,0%
Óskráð skuldabréf.....	24,6%	23,0%	23,0%	12,8%	15,5%
Bankainnistæður, bundnar.....	0,8%	0,0%	0,9%	1,0%	1,0%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	70,0%	71,0%	75,0%	69,0%	67,5%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	30,0%	29,0%	25,0%	31,0%	32,5%
Fjöldi					
Fjöldi virkra sjóðfélaga.....	31.703	30.809	30.324	30.080	29.569
Fjöldi lífeyrisþega.....	23.805	21.142	19.626	18.175	16.880
Fjöldi sjóðfélaga í árslok *.....	111.065	107.053	104.798	102.844	101.400
Stöðugildi.....	49,7	48,4	49,3	45,4	45,3
Fjárhæðir á föstu verðlagi (í milljónum króna)					
Iðgjöld.....	61.024	75.968	171.857	42.196	38.048
Lífeyrir.....	58.781	50.744	46.081	40.543	36.029
Hreinar fjárfestingartekjur.....	46.922	57.701	9.884	53.129	62.337
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður.....	1.309	1.011	930	878	844
Breyting á hreinni eign.....	47.844	81.915	134.719	53.927	65.510
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	81,7%	80,4%	79,6%	77,9%	77,2%
Örorkulífeyrir.....	5,9%	5,9%	6,3%	7,3%	6,9%
Makalífeyrir.....	12,2%	13,4%	13,8%	14,3%	14,8%
Barnalífeyrir.....	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%	0,4%
Aðrar útgreiðslur.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,7%
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	96,3%	66,8%	26,8%	96,1%	94,7%
Skrifst. og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum.....	2,1%	1,3%	0,5%	2,1%	2,2%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	5,4%	7,3%	1,4%	8,7%	11,1%
Skrifst. og stjórnunarkostn. í % af meðalstöðu eigna.....	0,15%	0,13%	0,13%	0,14%	0,15%

* Fjöldi sjóðfélaga í árslok er samanlagður fjöldi allra deilda LSR. Það hefur þau áhrif að einhverjir sjóðfélagar eru taldir oft en einu sinni.

Kennitölur fyrir árið 2017 hafa verið endurreiknaðar m.t.t. sameiningar LH við B-deild LSR sem tók gildi 01.01.2018. Kennitölur árána 2016 og fyrr hafa hins vegar ekki verið endurreiknaðar og eru því ekki að fullu samanburðarhæfar.